

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

معاونت پژوهش، برنامه‌ریزی و سنجش مهارت

دفتر پژوهش، طرح و برنامه‌ریزی درسی

استاندارد آموزش شایستگی

انجام فرمولاسیون تولید فرآورده های

آرایشی بهداشتی گیاهی

گروه شغلی

گیاهان دارویی و داروهای گیاهی

کد ملی آموزش شایستگی

۲	۲	۶	۹	۴	۱	۰	۵	۰	۳	۳	۰	۰	۱	۲
ISCO-08				سطح مهارت	شناسه گروه			شناسه شغل			شناسه شایستگی		نسخه	

تاریخ تدوین استاندارد: ۱۴۰۰/۳/۱۰

نظارت بر تدوین محتوا و تصویب استاندارد: دفتر پژوهش، طرح و برنامه‌ریزی درسی

کد ملی شناسایی آموزش شایستگی: ۲۲۶۹۴۱۰۵۰۳۳۰۰۱۲

اعضاء کارگروه برنامه‌ریزی درسی: گیاهان دارویی و داروهای گیاهی					
ردیف	نام و نام خانوادگی	آخرین مدرک تحصیلی	رشته تخصصی	شغل و سمت	سابقه کار
۱	محبوبه پرتوی	کارشناس ارشد	گیاهان دارویی	موسس و مربی آموزشگاه گیاه دانه	۱۰ سال
۲	محسن تقی زاده	Phd	تغذیه	رئیس مرکز تحقیقات	۱۵ سال
۳	محمد رضا معمارزاده	دکتری	شیمی	پژوهشگر	۵ سال
۴	حسن کرباسی زاده	دکتری	شیمی	پژوهشگر	۵ سال
۵	فاطمه سادات جلال زاده	لیسانس	کشاورزی	مربی	۵ سال
۹	سید محسن جلالی	دکتری	مدیریت آموزشی	دبیر کارگروه برنامه ریزی درسی کشاورزی	۱۲ سال

فرآیند بازنگری استانداردهای آموزش:

طی جلسه ای که در تاریخ ۹۹/۱۱/۲۲ با حضور اعضای کارگروه برنامه ریزی درسی گیاهان دارویی و داروهای گیاهی برگزار گردید استاندارد آموزش شغل انجام فرمولاتور تولید فرآورده های آرایشی بهداشتی گیاهی با کد ۲۲۶۹۴۱۰۵۰۳۴۰۰۰۱ بررسی و تحت عنوان استاندارد شایستگی انجام فرمولاسیون تولید فرآورده های آرایشی بهداشتی گیاهی با کد ۲۲۶۹۴۱۰۵۰۳۳۰۰۱۲ مورد تأیید قرار گرفت.

کلیه حقوق مادی و معنوی این استاندارد متعلق به سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور بوده و هرگونه سوء استفاده مادی و معنوی از آن موجب پیگرد قانونی است.

آدرس: دفتر پژوهش، طرح و برنامه‌ریزی درسی

تهران، خیابان آزادی، نبش خیابان خوش جنوبی، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

دورنگار ۶۶۵۸۳۶۵۸

تلفن ۶۶۵۸۳۶۲۸

آدرس الکترونیکی: rpc@irantvto.ir

تعاریف :

استاندارد شغل :

مشخصات شایستگی‌ها و توانمندی‌های مورد نیاز برای عملکرد موثر در محیط کار را گویند در بعضی از موارد استاندارد حرفه‌ای نیز گفته می‌شود.

استاندارد آموزش :

نقشه‌ی یادگیری برای رسیدن به شایستگی‌های موجود در استاندارد شغل.

نام یک شغل :

به مجموعه‌ای از وظایف و توانمندی‌های خاص که از یک شخص در سطح مورد نظر انتظار می‌رود اطلاق می‌شود.

شرح شغل :

بیانیه‌ای شامل مهم‌ترین عناصر یک شغل از قبیل جایگاه یا عنوان شغل، کارها ارتباط شغل با مشاغل دیگر در یک حوزه شغلی، مسئولیت‌ها، شرایط کاری و استاندارد عملکرد مورد نیاز شغل.

طول دوره آموزش :

حداقل زمان و جلسات مورد نیاز برای رسیدن به یک استاندارد آموزشی.

ویژگی کارآموز ورودی :

حداقل شایستگی‌ها و توانایی‌هایی که از یک کارآموز در هنگام ورود به دوره آموزش انتظار می‌رود.

کارورزی:

کارورزی صرفاً در مشاغلی است که بعد از آموزش نظری یا همگام با آن آموزش عملی به صورت محدود یا با ماکت صورت می‌گیرد و ضرورت دارد که در آن مشاغل خاص محیط واقعی برای مدتی تعریف شده تجربه شود. (مانند آموزش یک شایستگی که فرد در محل آموزش به صورت تئوریک با استفاده از عکس می‌آموزد و ضرورت دارد مدتی در یک مکان واقعی آموزش عملی ببیند و شامل بسیاری از مشاغل نمی‌گردد).

ارزشیابی :

فرآیند جمع‌آوری شواهد و قضاوت در مورد آنکه یک شایستگی بدست آمده است یا خیر، که شامل سه بخش عملی، کتبی عملی و اخلاق حرفه‌ای خواهد بود.

صلاحیت حرفه‌ای مربیان :

حداقل توانمندی‌های آموزشی و حرفه‌ای که از مربیان دوره آموزش استاندارد انتظار می‌رود.

شایستگی :

توانایی انجام کار در محیط‌ها و شرایط گوناگون به طور موثر و کارا برابر استاندارد.

دانش :

حداقل مجموعه‌ای از معلومات نظری و توانمندی‌های ذهنی لازم برای رسیدن به یک شایستگی یا توانایی که می‌تواند شامل علوم پایه (ریاضی، فیزیک، شیمی، زیست‌شناسی)، تکنولوژی و زبان فنی باشد.

مهارت :

حداقل هماهنگی بین ذهن و جسم برای رسیدن به یک توانمندی یا شایستگی. معمولاً به مهارت‌های عملی ارجاع می‌شود.

نگرش :

مجموعه‌ای از رفتارهای عاطفی که برای شایستگی در یک کار مورد نیاز است و شامل مهارت‌های غیر فنی و اخلاق حرفه‌ای می‌باشد.

ایمنی :

مواردی است که عدم یا انجام ندادن صحیح آن موجب بروز حوادث و خطرات در محیط کار می‌شود.

توجهات زیست محیطی :

ملاحظات است که در هر شغل باید رعایت و عمل شود که کمترین آسیب به محیط زیست وارد گردد.

نام استاندارد آموزش شایستگی :
انجام فرمولاسیون تولید فرآورده های آرایشی بهداشتی گیاهی
شرح استاندارد آموزش شایستگی :
انجام فرمولاسیون تولید فرآورده های آرایشی بهداشتی گیاهی شایستگی است از گروه گیاهان دارویی و داروهای گیاهی که شامل کارهای بکارگیری گیاهان دارویی در ساخت فرآورده های آرایشی بهداشتی، انجام عملیات فرمولاسیون، فرمولاسیون فرآورده های آرایشی بهداشتی گیاهی پوستی، فرمولاسیون فرآورده های اسپا ، فرمولاسیون فرآورده های آرایشی بهداشتی گیاهی مراقبت از مو و معطر کردن محصولات آرایشی بهداشتی را برعهده دارد. این شایستگی با مشاغلی همچون کاربر گیاهان دارویی، کاربر اسانس های گیاهی و فروشنده گیاهان دارویی در ارتباط است.
ویژگی های کارآموز ورودی :
حداقل میزان تحصیلات : فوق دیپلم رشته کشاورزی با گرایش گیاهان دارویی یا زراعت یا باغبانی حداقل توانایی جسمی و ذهنی : سلامت کامل جسمی و ذهنی مهارت های پیش نیاز : کاربر گیاهان دارویی با کد ۶۱۱۱۲۱۰۵۰۹۱۰۰۰۱
طول دوره آموزش :
طول دوره آموزش : ۲۰۵ ساعت - زمان آموزش نظری : ۱۳۵ ساعت - زمان آموزش عملی : ۷۰ ساعت - زمان کارورزی : - ساعت - زمان پروژه : - ساعت
بودجه بندی ارزشیابی (به درصد)
- کتبی : ۲۵٪ - عملی : ۶۵٪ - اخلاق حرفه ای : ۱۰٪
صلاحیت های حرفه ای مربیان :
کارشناس گیاهان دارویی، داروسازی گیاهی، کارشناس شیمی آگاه به گیاهان دارویی دارای گواهینامه حرفه کاربر گیاهان دارویی یا کاربر اسانس های گیاهی

* تعریف دقیق استاندارد (اصطلاحی) :

انجام فرمولاسیون فرآورده های آرایشی بهداشتی گیاهی حرفه ای است که فرد توانایی فرمولاسیون فرآورده های آرایشی بهداشتی گیاهی را داشته باشد.

* اصطلاح انگلیسی استاندارد (و اصطلاحات مشابه جهانی) :

Herbal cosmetics formulator

* مهم ترین استانداردها و رشته های مرتبط با این استاندارد :

-کاربر گیاهان دارویی

-کاربر اسانس های گیاهی

* جایگاه استاندارد شغلی از جهت آسیب شناسی و سطح سختی کار :

الف : جزو مشاغل عادی و کم آسیب طبق سند و مرجع استعلام از وزارت کار

ب : جزو مشاغل نسبتاً سخت طبق سند و مرجع .....

ج : جزو مشاغل سخت و زیان آور طبق سند و مرجع .....

د : نیاز به استعلام از وزارت کار

استاندارد آموزش شایستگی

- کارها

ردیف	عناوین	ساعت آموزش		
		نظری	عملی	جمع
۱	بکارگیری گیاهان دارویی در ساخت فرآورده های آرایشی بهداشتی	۵	۵	۱۰
۲	انجام عملیات فرمولاسیون	۱۰	۲۰	۳۰
۳	فرمولاسیون فرآورده های آرایشی بهداشتی گیاهی پوستی	۲۵	۵۰	۷۵
۴	فرمولاسیون فرآورده های اسپا	۱۰	۲۰	۳۰
۵	فرمولاسیون فرآورده های آرایشی بهداشتی گیاهی مراقبت از مو	۱۰	۲۵	۳۵
۶	معطر کردن محصولات آرایشی بهداشتی	۱۰	۱۵	۲۵
جمع ساعات		۷۰	۱۳۵	۲۰۵

	زمان آموزش			عنوان : بکارگیری گیاهان دارویی در ساخت فرآورده های آرایشی بهداشتی
	جمع	عملی	نظری	
	۱۰	۵	۵	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
-نمونه های گیاهی -قفسه -ظروف شیشه ای ویدئوپروژکتور				دانش :
				گیاهان دارویی مورد استفاده در تهیه فرآورده های آرایشی، بهداشتی گیاهی
				نحوه مقایسه ایمنی مواد گیاهی نسبت به مواد شیمیایی
				مهارت :
				تهیه و شناسایی گیاهان دارویی در محصولات آرایشی بهداشتی
				استفاده از مواد موثره گیاهان دارویی
				استفاده از گیاهان دارویی و مواد طبیعی به جای مواد شیمیایی
				نگرش :
				دقت در کار رعایت اخلاق حرفه ای
				ایمنی و بهداشت : رعایت اصول ارگونومی
			توجهات زیست محیطی: عدم استفاده از پلاستیک برای نگهداری گیاهان دارویی	

	زمان آموزش			عنوان : انجام عملیات فرمولاسیون
	جمع	عملی	نظری	
	۳۰	۲۰	۱۰	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
				دانش :
- مواد گیاهی شامل بذر، ریشه، ساقه، ریزوم، گل				مواد اولیه برای فرمولاسیون
- موم ها				انواع موم (معدنی، حیوانی، گیاهی)
- الکل				انواع روغن گیاهی
- همزن برقی				آنتی اکسیدان ها
- بن ماری				نگهدارنده ها و ضدعفونی کننده ها
- ترازو دیجیتالی				اسانس های گیاهی مناسب برای انواع پوست
- هیتر برقی				رنگ های مجاز
- خرد کن				انواع ویتامین
- میرد				مواد شیمیایی مجاز در فرآورده های گیاهی بهداشتی
- بشر				مفهوم کلی فرمولاسیون
- ارلن				روش های طراحی فرمولاسیون
- لوله آزمایش				نحوه کنترل کیفیت
- قیف شیشه ای				مهارت :
- انواع پیپت، بالن ژوژه، انواع قاشک				استفاده از مواد اولیه مناسب جهت فرمولاسیون
- نمونه های تازه گیاهی				تهیه روغن ها و اسانس های گیاهی
- نمونه های خشک گیاهی				طراحی فرمولاسیون و ترکیب مواد اولیه
- سه پایه				کنترل کیفیت
- روپوش				نگرش :
- ظرف دردار				دقت در کار
- شیشه تیره رنگ				رعایت اخلاق حرفه ای
- قاشق چوبی				
- شیشه چوب پنبه				
- توری نسوز				
- قیچی				
- اسانس های گیاهی				
- کلونجر				
- روغن های گیاهی				

	زمان آموزش			عنوان : اصول فرمولاسیون
	جمع	عملی	نظری	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
	بهداشت و ایمنی : رعایت اصول ارگونومی			
	توجهات زیست محیطی: عدم استفاده از پلاستیک دفع صحیح پسماند			

	زمان آموزش			عنوان : فرمولاسیون فرآورده های آرایشی بهداشتی گیاهی پوستی
	جمع	عملی	نظری	
	۷۵	۵۰	۲۵	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
- مواد گیاهی شامل بذر، ریشه، ساقه، ریزوم، گل - موم ها - الکل - همزن برقی - بن ماری - ترازو دیجیتالی - هیتر برقی - خرد کن - مبرد - بشر - ارلن - لوله آزمایش - قیف شیشه ای - انواع پیپت، بالن ژوژه، انواع قاشک - نمونه های تازه گیاهی - نمونه های خشک گیاهی - سه پایه - روپوش - ظرف دردار - شیشه تیره رنگ - قاشق چوبی - شیشه چوب پنبه - توری نسوز - قیچی - روغن های گیاهی - اسانس های گیاهی				دانش : چگونگی کلینزرهای گیاهی (پاک کننده ها) چگونگی فرمولاسیون فرآورده های آبرسان و تقویت کننده های گیاهی چگونگی فرمولاسیون فرآورده های آرایشی مهارت : انجام فرمولاسیون کرم های پاک کننده، میسلارواتر، صابون و ماسک های گیاهی انجام فرمولاسیون تونر و سرم های گیاهی انجام فرمولاسیون کرم، لوسیون، کره بدن، روغن، اسپری انجام فرمولاسیون رژلب و بالم های گیاهی انجام فرمولاسیون کرم پودر، سایه و سرمه های گیاهی کنترل کیفیت و ماندگاری نگرش: رعایت کیفیت محصولات با ماندگاری بالا دقت در کار رعایت اخلاق حرفه ای ایمنی و بهداشت : انجام نکات بهداشتی و ایمنی در حین کار توجهات زیست محیطی : دفع صحیح ضایعات تفکیک زباله تر و خشک و استفاده کمتر از پلاستیک

	زمان آموزش			عنوان : فرمولاسیون فرآورده های اسپا
	جمع	عملی	نظری	
	۳۰	۲۰	۱۰	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
- مواد گیاهی شامل بذر، ریشه، ساقه، ریزوم، گل - موم ها - الکل - همزن برقی - بن ماری - ترازو دیجیتالی - هیتر برقی - خرد کن - میرد - بشر - ارلن - لوله آزمایش - قیف شیشه ای - انواع پیپت، بالن ژوژه، انواع قاشق - نمونه های تازه گیاهی - نمونه های خشک گیاهی - سه پایه - روپوش - ظرف دردار - شیشه تیره رنگ - قاشق چوبی - شیشه چوب پنبه - توری نسوز - قیچی - روغن های گیاهی - اسانس های گیاهی				دانش :
				روش فرمولاسیون اسکراب
				روش بمب حمام
				روش استفاده از روغن های ماساژ
				روش استفاده از نمک های اسپا
				مهارت :
				انجام فرمولاسیون اسکراب های گیاهی
				بمب حمام
				روغن های ماساژ
				نمک های اسپا
				نگرش :
				رعایت اخلاق حرفه ای دقت در مراحل کار
				ایمنی و بهداشت : استفاده از ماسک و دستکش در حین کار رعایت بهداشت در نگهداری عرقیات و روغن های گیاهی و مواد گیاهی
			توجهات زیست محیطی: مصرف کیسه های کاغذی و نایلونی قابل بازیافت به جای کیسه های پلاستیکی تفکیک زباله خشک و تر و سمی و غیرسمی دفع صحیح ضایعات	

	زمان آموزش			عنوان : فرمولاسیون فرآورده های آرایشی بهداشتی گیاهی مراقبت از مو
	جمع	عملی	نظری	
	۳۵	۲۵	۱۰	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
مواد گیاهی شامل بذر، ریشه، ساقه، ریزوم، گل				دانش :
موم ها				چگونگی فرمولاسیون فرآورده های گیاهی مراقبت از مو
الکل				روش کنترل کیفیت فرآورده ها
همزن برقی				مهارت :
بن ماری				انجام فرمولاسیون شامپوهای گیاهی، رنگ موهای گیاهی، روغن های گیاهی
ترازو دیجیتالی				انجام فرمولاسیون ماسک و سرم های گیاهی برای مو
هیتر برقی				کنترل کیفیت و ماندگاری
خرد کن				نگرش :
مبرد				رعایت اخلاق حرفه ای
بشر				دقت در مراحل کار
ارلن				ایمنی و بهداشت :
لوله آزمایش				استفاده از ماسک و دستکش در حین کار
قیف شیشه ای				رعایت بهداشت در نگهداری عرقیات و روغن های گیاهی و مواد گیاهی
انواع پیپت، بالن ژوژه، انواع قاشک				نگهداری فرآورده ها در ظروف مناسب و بهداشتی
نمونه های تازه گیاهی				توجهات زیست محیطی:
نمونه های خشک گیاهی				مصرف کیسه های کاغذی و نایلونی قابل بازیافت به جای کیسه های پلاستیکی تفکیک
سه پایه				زباله خشک و تر و سمی و غیرسمی
روپوش				دفع صحیح ضایعات
ظرف دردار				
شیشه تیره رنگ				
قاشق چوبی				
شیشه چوب پنبه				
توری نسوز				
قیچی				
روغن های گیاهی				
اسانس های گیاهی				

	زمان آموزش			عنوان : انجام معطر کردن فرآورده های آرایشی بههداشتی گیاهی
	جمع	عملی	نظری	
	۲۵	۱۵	۱۰	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
-مواد گیاهی شامل بذر، ریشه، ساقه، ریزوم، گل -وازلین -موم -الکل -همزن برقی -بن ماری -ترازو دیجیتالی -هیتر برقی -خرد کن -مبرد -بشر -ارلن -لوله آزمایش -قیف شیشه ای -انواع پیپت، بالن ژوژه، انواع قاشک -نمونه های تازه گیاهی -نمونه های خشک گیاهی -سفیده نهنگ -سه پایه -روپوش -ظرف دردار -کتری -فنجان شیشه تیره رنگ -قلمه دو جداره -قاشق چوبی -شیشه چوب پنبه -توری نسوز -قیچی -بورت				دانش : اسانس های گیاهی و خواص آنها روش های ترکیب کردن اسانس های گیاهی نکات ایمنی مصرف اسانس ها مهارت : استخراج اسانس های گیاهی ترکیب کردن اسانس های گیاهی بکارگیری اسانس های گیاهی در محصولات نگرش : استفاده از اسانس های گیاهی طبیعی به جای اسانس های سنتتیک دقت در کار رعایت اخلاق حرفه ای ایمنی و بهداشت : استفاده از ماسک و دستکش در حین کار توجهات زیست محیطی : مصرف کیسه های کاغذی و نایلونی قابل بازیافت به جای کیسه های پلاستیکی توجه به تفکیک زباله های خشک و تر و موادمسمی و غیر سمی دفع صحیح ضایعات

- برگه استاندارد تجهیزات

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	همزن	برقی	۱	
۲	بن ماری	متوسط	۳	
۳	ترازوی	دیجیتالی	۱	
۴	هیتر	برقی	۳	
۵	خرد کن	متوسط	۱	
۶	ویدئو پروژکتور	استاندارد	۱	
۷	پرده نمایش	استاندارد	۱	
۸	جعبه های کمک های اولیه	یک سری	۱	
۹	کپسول آتشنشانی	۶ کیلو گرمی	۱	

توجه :

- تجهیزات برای یک کارگاه به ظرفیت ۳ نفر در نظر گرفته شود .

- برگه استاندارد مواد

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	انواع گیاهان دارویی	طبیعی و خشک	به تعداد لازم	
۲	مواد گیاهی	بذر، ریشه، ساقه، ریزوم، گل	به تعداد لازم	از هر نوع
۳	روغن های گیاهی	زیتون، کنجد	به تعداد لازم	
۴	روغن های حیوانی	شترمرغ	به میزان لازم	
۵	عرقیات گیاهی	گلاب، نعنا، شاتره، کاسنی	۳ بطری	
۶	اسانس های گیاهی	رزماری، نعنای، اسطوخودوس	به میزان لازم	
۷	سرکه	سیب، انگور	از هر کدام یک لیتر	
۸	آب	مقطر	۵ لیتر	
۹	الکل	طبی	به میزان مورد نیاز	
۱۰	شکر	استاندارد	۱ کیلو گرم	
۱۱	پارافین	خوراکی	یک قالب	
۱۲	گلیسرین	استاندارد	۱ لیتر	
۱۳	عسل	استاندارد	۱ کیلو	

توجه :

- مواد به ازاء یک نفر و یک کارگاه به ظرفیت ۳ نفر محاسبه شود .

- برگه استاندارد ابزار

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	بشر شیشه ای	۵۰ و ۲۵۰ سی سی	۳ عدد	
۲	ارلن مایر	۵۰ و ۵۰۰ سی سی	۳ عدد	
۳	لوله آزمایش	۵ و ۲۰ سی سی	۳ عدد	
۴	قیف	شیشه ای	۳ عدد	
۵	پیپت	۱ و ۱۰ سی سی	۳ عدد	
۶	بالن ژوژه	۵۰ و ۲۰۰ سی سی	۳ عدد	
۷	بورت	۱۰۰ و ۲۰۰ سی سی	۳ عدد	
۸	قاشقک	فلزی	۳ عدد	
۹	پنس	فلزی	۳ عدد	
۱۰	انبر	استاندارد	۳ عدد	
۱۱	حلقه	معمولی	۳ عدد	
۱۲	هاون	چینی	۳ عدد	
۱۳	سه پایه	مخصوص شعله تکی	۳ عدد	
۱۴	جای لوله آزمایش	استیل	۳ عدد	
۱۵	توری	نسوز	۳ عدد	

توجه :

- ابزار به ازاء هر ۳ نفر محاسبه شود .